

Original Article

นิพนธ์ต้นฉบับ

สถานการณ์ครุอนามัยในประเทศไทย*

เพชรรัตน์ เกิดดอนแฝก

สุพรรณณี ธารากุล

โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การปฏิบัติงานด้านอนามัยโรงเรียนของครุอนามัย ในประเทศไทยจำนวน 440 ราย ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจส่งไปยังโรงเรียนในช่วงเดือน สิงหาคม - ตุลาคม พ.ศ. 2552 ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวนทั้งหมด 237 ชุด คิดเป็นร้อยละ 53.9 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การสรุปความและใช้สถิติบรรยาย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างครุอนามัยโรงเรียนทั้งหมดมีตำแหน่งงานเป็นครู โรงเรียนต้นสังกัดของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 99.2 เป็นโรงเรียนรัฐบาล การศึกษาของครูส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีสาขาที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลร้อยละ 72.2 ซึ่งอายุงานเฉลี่ยในฐานะครุอนามัยอยู่ที่ 4.9, 2.26 ปี หน้าที่ความรับผิดชอบในฐานะครุอนามัย ได้แก่ (1) รับผิดชอบงานด้านการสอนเฉลี่ย 19.1 ชั่วโมง / สัปดาห์ (2) รับผิดชอบการดูแลสุขภาพนักเรียน ได้แก่ (2.1) การดูแลเด็กนักเรียนที่เจ็บป่วยร้อยละ 96.2 (2.2) ส่งต่อนักเรียนที่เจ็บป่วยให้ได้รับการดูแลที่เหมาะสมร้อยละ 94.5 (2.3) ประสานงานเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการตรวจสุขภาพร้อยละ 87.8 (2.4) ตรวจสุขภาพนักเรียน 10 ท่า ร้อยละ 80.6 (2.5) ให้สุขศึกษาแก่นักเรียนร้อยละ 78.5 สิ่งที่ต้องการให้บุคลากรสุขภาพสนับสนุน 3 ลำดับแรก ได้แก่ จัดฝึกอบรมในเรื่องการให้บริการอนามัยโรงเรียน ลำดับที่ 2 ได้แก่ ให้บุคลากรสุขภาพเข้ามาให้บริการประจำในโรงเรียน ลำดับที่ 3 ได้แก่ ให้การสนับสนุนสื่อด้านสุขภาพที่เหมาะสม จากการศึกษาครั้งนี้ได้แนวทางการพัฒนางานอนามัยโรงเรียนในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพด้านสุขภาพให้กับครุอนามัย

คำสำคัญ: ครุอนามัย, งานอนามัยโรงเรียน

บทนำ

การศึกษาและสุขภาพ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่หล่อหลอมศักยภาพคนที่ควรพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วัยเด็ก ด้วยการวางรากฐาน สนับสนุน และปลูกฝัง

พฤติกรรมที่ดีด้านสุขภาพ ด้วยการสร้างจิตสำนึกสุขภาพ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ เพื่อเตรียมตัวเป็นผู้ใหญ่ที่สุขภาพดี โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญของการพัฒนาวิทยาการและศูนย์กลางการพัฒนาค้นในทุกๆ ด้าน ทั้งปลูกฝังพฤติกรรมและนิสัยพึงประสงค์ สร้างศักยภาพคน ให้ดำรงชีวิตปรกติสุขในสังคม ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ดำเนินการปฏิรูปและพัฒนา

* การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีงบประมาณ 2552
#Oral presentation ในการประชุม The School Nurses International 16th Biennial Conference 2011, Hong Kong

สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี (ปริญญา
สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต). ภาควิชาสาธารณสุขศาสตร์.
บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล; 2539.

28. ลัดดาวัลย์ เกษมพิทักษ์พงศ์. การรับรู้บทบาทครูอนามัย
โรงเรียนในงานอนามัยโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขต

เทศบาลนครเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหา
บัณฑิต) ภาควิชาสาธารณสุขศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย.
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2539.

29. พะยอม วงศ์สารศรี. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร:
พรานนก; 2532.

Abstract The Situation of School Health Teachers in Thailand

Petcharat Kerdonfag, Supunnee Thrakul

Ramathibodi School of Nursing, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University

Journal of Health Science 2012; 21:499-512.

The objective of this cross-sectional descriptive research was to study the situation of health performance practiced by health teachers in schools. Four hundred and forty set of questionnaire were sent directly between August and October 2009 to the school health teachers all over Thailand selected by simple random sampling. Only 237 (53.9 %) participants responded. Statistically descriptive data and conclusion of content were used to elicit themes. The study results showed that all subjects of this survey hold the position of teacher with their responsibility of school health activities. Almost all (99.2 %) schools were public. Most (72.2%) of the teachers' educational background were bachelor's degree in non health science. The average year of the school health teacher's role was 4.9, 2.26 years. Their responsibilities in school health teacher's role were 1) Teaching, average 19.1 hours/week. 2) Their responsibility for student's health included 2.1) taking care for the sick (96.2%) 2.2) for referring students to be diagnosed and appropriately treated (94.5 %) 2.3) coordinating with public health workers for physical examination (87.8 %) 2.4) Health examinations of students (80.6 %) 2.5) health education (78.5 %). The three main opinions from the teachers were 1) workshop training in school health services, 2) providing health personal working for school health activity at the school, 3) having appropriate health media resources. In conclusions, it would be necessary to develop the school health teachers to strengthen their potential by training in all aspects of school health activities.

Key words: health teachers, school health activity